

12.3.6 Lijmstok, verboden techniek

Dit is een verhaal van Omer Savat uit St-Laureins (Meetjesland), die er in 1911 geboren werd, gans zijn leven in die schone boerenparochie doorbracht, en een verstokte vogelvanger was. Hij vertelde aan de plaatselijke heemkundige kring hoe men te werk ging bij het vangen van sijsjes.

Om vogellijm 📖 te maken kookte men lijnolie 📖 tot die in brand vloog.

Als de lijm niet vanzelf wilde ontvlammen stak men die zelf aan met een brandend stekje.

Dan werden de vlammen geblust met een natte baalzak en ging men na of het resultaat kleverig genoeg was: als men er een beetje van tussen duim en wijsvinger nam, moest men moeite hebben om die terug van mekaar los te maken. Als de lijm niet sterk genoeg was werd hij nogmaals gekookt, tot de vogelvanger tevreden was met het resultaat.

Het lijmkoken gebeurde buiten in open lucht, op een houtvuurtje tussen drie bakstenen, waarop de lijmketel gezet werd. 't Was een karwei dat stonk gelijk de pest en dus ver genoeg van het woonhuis moest bekookstofd worden. En er moest bovendien rekening gehouden worden met de richting van de wind.

...en op het gepaste ogenblik, met een snelle beweging werd de ingestreken breinaald of ijzerdraad tegen het vogeltje gedrukt.

Voor (het reinigen van) zijn kleren gebruikte hij ook (hout)assen, maar zijn hoofd kuiste hij met smout...

Figuur 101 *Maretak*

Men bestreek de berkentakken met vogellijm, hing er voldoende elzenkatjes aan, en maakte er een kooitje aan met een loksijse in.

De sijsjes werden ook gevangen met de slagmuit en het treknet, doch dat gebeurde op afstand van de elzenkanten. De slagmuit werd in de boomgaarden opgehangen, en met het net werkte men in de weiden. In beide gevallen bezigde men lokvogeltjes ('roeperkens') om de overvliegende tierijntjes aan te roepen.

(Naar een artikel uit 1980)

Traditioneel werd er ook honing gebruikt, of lijm uit de rijpe bessen van maretak (*Viscum album*). De pechvogel 📖 was degene die op een met pek ingesmeerde stok terecht kwam. Het gaat (zoals in het Duits) om hetzelfde woord.

Trekvogels 📖 oriënteren zich door magnetisch veld waar te nemen

Biofysicus Jonathan Woodward (U Tokio, 2021) ontdekt dat lichtgevoelig materiaal dynamisch reageert op veranderingen in een magnetisch veld 📖. Dit beïnvloeden chemische reacties op cellulair niveau. Er ontstaat op elektronenniveau een kwantumbinding met fotoreceptoren (cryptochromen) waarvan de spin wordt beïnvloed.

♪ *'Wie zangvogels kooit en uitroeit moet later niet komen klagen dat zijn oogst vernietigd wordt door insecten.'* Robin Hannelore
Vier miljoen vogels sterven gruweldood in Spaanse val (Naar artikeltje van nov. 2011)

In deze periode begint in Spanje weer de jaarlijkse traditie om lijsters te vangen met lijm. Dat is eigenlijk illegaal, maar er is praktisch geen controle op. De Spanjaarden beweren dat het om een traditie gaat die teruggaat tot de tijd van de Romeinen. De naar schatting vier miljoen vogels sterven een gruwelijke, langzame dood, en eindigen vooral op het menu van tapas-bars.

De vogels worden met MP3 luidsprekers in de (industriële) lijm-vallen gelokt.

Twee op drie vogels zijn niet de beoogde lijsters, maar andere vogels die rond dezelfde tijd migreren zoals roodborstjes, zwartkopjes, tjiptjafs, zwarte roodstaartjes. Ook heel wat al bedreigde uilensoorten komen in de lijmvallen terecht. Verder in Europa beschermde vogels komen zo als hapjes in Spaanse magen terecht.

(In Spanje lijkt het respect voor dieren (greyhounds, de stierengevechten) nog kleiner dan in de rest van Europa.)

Circa 140 miljoen trekvogels komen ook iedere herfst in vallen van Egyptische vogeljagers terecht om als delicatessen verkocht te worden en belanden op de grill.

Een 5 maanden oude rosse grutto (*limosa lapponica*) vloog (okt 2022) in 11 dagen en 1 uur 13.560 km van Alaska naar Tasmanië, zonder onderweg te stoppen.

♪ *Alleen ga je sneller, samen kom je verder.*

Hulst is onze enige inheemse wintergroene loofboom. Hij gedijt op droge, zure en arme bodems. Alleen de vrouwelijke struiken produceren bessen (met een mannelijke struik in de buurt). De bessen zijn voor vogels niet giftig, voor ons wel. Meer dan 5 besjes kunnen hevig braken, diarree en soms slaperigheid veroorzaken. Ook de blaadjes zijn mild giftig voor mensen. De jonge bladeren kunnen in juni worden geplukt en gedroogd voor thee. De zaadjes kiemen pas in het 2e jaar. Het harde hout wordt voor draaiwerk gebruikt. Uit de schors wordt een taaie lijm bereid (zie lijmstok).

Als hulst 📖 (*Ilex aquifolium*) vreeschade krijgt (door vb. herten) worden er genen omgeschakeld om (her)groeiende bladeren stekelig te maken. Dit gebeurt door methylatie, waardoor het DNA zelf niet veranderd, maar wel anders gaat reageren. De plant heeft dus tegelijk 2 verschillende soorten bladeren. Dit wordt heterophyllie 📖 genoemd (een concept uit de epigenetica 📖, en komt ook bij klimop voor). Dergelijke reactie werkt veel sneller dan een DNA-verandering. Hiermee kan een snelle veranderingen in omgeving of milieu overleefd worden. (Carlos Herrera, National Research Council of Spain.)

De hoogste bladeren hebben steeds een gave rand. Het ontbreken van de bescherming, en het feit dat hier geen skeletten ervan werden gevonden, bewijst volgens sommige natuurgidsen dat er hier nooit giraffen leefden.